

УДК 349.4

Ю. І. Плотнікова
аспірант кафедри конституційного,
адміністративного права та соціально-гуманітарних дисциплін
Інституту права та суспільних відносин
Університету «Україна»

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ПЛАТА ЗА ЗЕМЛЮ» ЯК РІЗНОВИДУ ПОДАТКУ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

В умовах розвитку ринкової економіки України та державної природоохоронної політики актуальним є перегляд сутності та соціальної ролі плати за землю як різновиду податку, який справляється саме з метою ефективного та раціонального використання земель як основного національного багатства України, шляхом аналізу його фінансово-правового регулювання, встановлення недоліків вказаного регулюючого впливу та формулювання пропозицій щодо їх усунення.

Плату за землю у своїх працях досліджували представники фінансово-правової доктрини: О. М. Бандурка, Л. К. Воронова, О. П. Гетманець, О. О. Головашевич, О. Ю. Грачова, В. І. Гудімов, Є. С. Дмитренко, А. С. Ємельянов, М. Н. Злобін, М. В. Карасьова, О. Ю. Кікін, І. Є. Криницький, М. П. Кучерявенко, О. У. Латипова, В. А. Лебедев, М. К. Паюшин, С. Г. Пепеляєв, М. О. Перепелиця, Г. В. Петрова, О. В. Покатаєва, Н. Ю. Пришва, Ю. А. Саприкіна, О. В. Староверова, В. В. Стрельников, М. В. Сухов, О. В. Тильчик, Ю. І. Туник, Р. А. Усенко, А. О. Храбров, С. Д. Ципкін, А. Т. Шаукєнов, С. В. Шахов, Н. В. Шевцова, Д. М. Щокін та ін., однак сутність поняття «плата за землю» та проблеми його нормативно-правового визначення в Україні детально не досліджувалися, що також підкреслює актуальність статті.

Метою статті є визначення сутності поняття «плата за землю» за допомогою аналізу тлумачних словників української мови, навчальної юридичної літератури, наукових джерел, а також діючого законодавства України, формулювання авторського визначення поняття «плата за землю».

З метою з'ясування сутності поняття «плата за землю» в контексті розгляду його як різновиду податку необхідним є аналіз етимології слів, з яких складається це поняття, аналіз визначень як цих слів, так і самого поняття, які містяться у тлумачних словниках, навчальній літературі, наукових джерелах, а також у діючому законодавстві України.

У лексикографічній пам'ятці України 1907 року у словнику української мови за редакцією Б. Д. Грінченка наводиться досить спрощене тлумачення слова «плата» як платіж, винагорода [1, с. 192]. У свою чергу, в академічному тлумачному словнику української мови за редакцією

І. К. Білодіда слово «плата» тлумачиться, по-перше, як винагорода за виконану працю, послугу, по-друге, як відшкодування вартості одержаного або використаного; те, чим відшкодовують. Автори вказаного словника у прикладах до другого значення слова «плата» наводять речення, в якому мова іде саме про плату за землю [2, с. 567]. Вказані тлумачення дають підстави зробити висновок, що будь-яка плата незалежно від її різновидів завжди розглядається в двох аспектах: 1) з точки зору суб'єкта правовідносин, який надав певну послугу або матеріальне благо, плата для нього є винагородою, певною компенсацією; 2) з точки зору суб'єкта, який отримав послугу або матеріальне благо, плата для нього є відшкодуванням вартості отриманого.

На відміну від слова «плата», слово «земля» у словниках тлумачиться в багатьох значеннях. Так, наприклад, у словнику української мови за редакцією Б. Д. Грінченка наводяться наступні значення слова «земля»: 1) ґрунт; 2) країна, держава; 3) земна куля [3, с. 149]. В академічному тлумачному словнику української мови за редакцією І. К. Білодіда слово «земля» тлумачиться у шести значеннях: 1) третя по порядку від Сонця велика планета; 2) верхній шар земної кори; 3) речовина темно-бурого кольору, що входить до складу земної кори;

4) суша (на відміну від водяного простору); 5) ґрунт, який обробляється і використовується для вирощування рослин; 6) країна, край, держава [4, с. 557]. З метою з'ясування, в якому значенні використовується слово «земля» в понятті «плата за землю», необхідно розглянути підходи до розуміння поняття «земля» у вітчизняній юридичній науці.

Земля як основне національне багатство України та правовідносини, в яких вона виступає їхнім об'єктом, була предметом вивчення багатьох українських вчених-юристів, які представляють різні галузі права: конституційне, цивільне, господарське, житлове, земельне, екологічне, аграрне, адміністративне, фінансове, кримінальне. Незважаючи на великий масив наукових досліджень вітчизняних вчених у галузі права, в Україні відсутній єдиний та сталий науковий підхід щодо розуміння сутності поняття «земля». Окрім цього іс-

нує дискусія щодо розмежування понять «земля», «землі», «земельна ділянка», «земельний фонд». Відсутність єдиного наукового підходу до вказаної проблематики, так само як відсутність належного зв'язку між юридичною наукою та законотворчим процесом спричинили існування неоднозначності нормативно-правового закріплення вказаних вище чотирьох понять.

Основний Закон України не містить визначення поняття «земля», проте закріплює такі визначальні характеристики землі: 1) земля є об'єктом права власності Українського народу (ст. 13); 2) земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави, право власності на землю гарантується державою, набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону (ст. 14);

3) використання будь-якої власності не може погіршувати природні якості землі (ст. 41), 4) земля, що перебуває у власності територіальних громад, є матеріальною та фінансовою основою місцевого самоврядування України [5].

Легальне визначення поняття «земля» міститься у Законі України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) у ст. 1, згідно якої земля – це поверхня суші з ґрунтами, корисними копалинами та іншими природними елементами, що органічно поєднані та функціонують разом з нею [6]. Аналізуючи легальне визначення поняття «земля», варто звернути увагу, що академічний тлумачний словник української мови за редакцією І. К. Білодіда тлумачить слово «суша» як землю (на відміну від водяного простору, моря); материк [7, с. 873], що, у свою чергу, дає підстави вказати на недолік легального визначення поняття «земля», адже воно виключає можливість віднесення до землі частини земної поверхні, яка вкрита різноманітними водними об'єктами.

Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) не містить безпосередньо легальне визначення поняття «земля», проте за допомоги аналізу його ст. 373 можна зрозуміти його сутність через призму законодавчого закріплення права власності на землю. Ст. 373 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) має назву «Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності» [8], що дає підстави свідчити, що земля та земельна ділянка відповідно до вказаного нормативно-правового акту є поняттями, які мають однакове значення. Відповідно до ч. 3 ст. 373 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) право власності на земельну ділянку поширюється на поверхневий (ґрунтовий) шар у межах цієї ділянки, на водні об'єкти, ліси, бага-

торічні насадження, які на ній знаходяться, а також на простір, що є над і під поверхнею ділянки, висотою та глибиною, які необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд [8]. Вказана норма дозволяє зробити висновок, що відповідно до ч. 3 ст. 373 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) різновидами земельних ділянок (землі) є 1) земельні ділянки, вкриті водними об'єктами; 2) земельні ділянки, на яких знаходяться ліси або багаторічні насадження.

На відміну від Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року

(з наступними змінами та доповненнями), у Земельному кодексі України від 25 жовтня 2001 року (з наступними змінами та доповненнями) міститься легальне визначення поняття «земельна ділянка». Відповідно до ч. 1 ст. 78 «Земельна ділянка як об'єкт права власності» вказаного кодексу земельна ділянка – це частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, з визначеними щодо неї правами [9]. Слід звернути увагу на назву вказаної статті, яка вказує, що, якщо вести мову про конкретний об'єкт права власності, треба використовувати поняття «земельна ділянка», а не «земля». З цього приводу варто звернути увагу на точку зору Ю. Є. Ходика, що об'єктом будь-яких правовідносин (цивільних, земельних, іпотечних тощо) є не земля як об'єкт природи або ресурс, а земельна ділянка – індивідуалізована в установленому законом порядку частина земної поверхні. Оскільки земля як така взагалі не може визнаватися об'єктом права власності, як і вода, повітря та інші види матерії, що позбавлені просторових меж [10]. Варто підтримати позицію вченого, яка підкріплюється нормами вказаної статті, в якій перераховані ознаки, які індивідуалізують земельну ділянку: 1) установлені межі; 2) певне місце розташування; 3) визначені щодо неї права. Додатково та безумовно на користь наведеної позиції Ю. Є. Ходика свідчить ст. 206 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року (з наступними змінами та доповненнями) під назвою «Плата за землю», відповідно до якої використання землі в Україні є платним, а об'єктом плати за землю є земельна ділянка [9]. У ч. 2 та ч. 3 ст. 78 Земельного кодексу України від 25 жовтня 2001 року (з наступними змінами та доповненнями) повторюються положення про межі права власності земельної ділянки, якими так само як і Цивільним кодексом України від 16 січня 2003 року (з наступними змінами та доповненнями) охоплюються водні об'єкти, ліси та багаторічні насадження [9].

Усвідомлюючи законодавче закріплення понять «земля» та «земельна ділянка», перейдемо до розгляду різноманіття точок зору на ці поняття в юридичній науці України. В. В. Носік вважає,

по-перше, що в юридичному значенні земля (як об'єкт права власності Українського народу) – це розташований над надрами, територіально обмежений кордонами України, цілісний, нерухомий поверхневий шар земної кори, який є основою ландшафту і просторовим базисом [11, с. 34; 12, с. 231], по-друге, він також розглядає землю як основне національне багатство – розташована над надрами в межах державних кордонів частина земної поверхні з родючим шаром ґрунту [13, с. 188; 12, с. 232]. І. І. Каракаш висловлює точку зору, що найбільш уживане правове позначення землі у вітчизняному законодавстві стосується її поверхні, що охоплює ґрунтовий шар та територіальний простір [14, с. 7; 12, с. 232]. М. В. Шульга, розглядаючи землю не як об'єкт власності, а як частину навколишнього середовища, визначає землю як складову частину біосфери, яка включає ґрунти та інші природні елементи ландшафту, що органічно пов'язані між собою і забезпечують належні умови існування флори і фауни та життєдіяльність людини» [15, с. 3; 12, с. 232], а також як найважливішу складову частину навколишнього природного середовища, що є частиною поверхні земної кори, яка є просторовою основою ландшафту [16, с. 96; 12, с. 232]. Досить суперечливу точку зору з приводу вживання замість поняття «земля» поняття «землі» має Н. І. Титова, яка аргументує, що земля, виступаючи специфічним майном, об'єктом цивільного права, є певною відокремленою від природного середовища працею людини частиною речовини [17, с. 69; 12, с. 232], а саме землі є об'єкт земельного та екологічного права як органічний компонент екосистеми, невилучений з довкілля, який тісно взаємодіє з іншими природними об'єктами (водами, лісами, атмосферним повітрям тощо) [18, с. 69; 12, с. 232]. Представник адміністративно-правової науки України О. Ю. Дрозд вважає, що поняття «земля» слід визначати як частину навколишнього природного середовища, яка розташована на поверхні земної кори і характеризується ґрунтовим покривом, рельєфом, простором, рослинністю, надрами, водними об'єктами, є основним засобом виробництва у сільському і лісовому господарстві та місцем розташування об'єктів нерухомого майна [19, с. 25].

Підсумовуючи аналіз точок зору вчених-юристів з приводу визначення поняття «земля», треба визначити, які об'єкти природного середовища є складовими землі саме з юридичної точки зору. Досить ефективно це можна зробити шляхом порівняння різних точок зору двох вчених з цього приводу. Так, В. В. Носік дає тлумачення поняття «земна поверхня» (ключового поняття у визначенні земельної ділянки, яке міститься у Земельному кодексі України від 25 жовтня 2001 року (з наступними змінами та доповненнями): це ґрунтовий шар разом з усією рослинністю, лісами, ба-

гаторічними насадженнями, які знаходяться у визначених на місцевості межах ділянки, а також поверхня, зайнята водоймами. Крім поверхневого шару земельна ділянка як об'єкт права власності, на його думку, включає також простір над та під поверхнею ділянки на висоту і глибину, необхідні для зведення житлових, виробничих та інших будівель і споруд. [13, с. 50]. С. В. Єлькін акцентує увагу на юридичному розумінні поняття «земельна ділянка», яке не включає в себе повітряний простір, надра, води та ліси, тому що ці об'єкти є об'єктами окремого правового регулювання. Він стверджує, що можливість правомірного використання земельної ділянки певними особами як просторової (територіальної) основи, а також дозволені межі використання об'єктів та ресурсів, розташованих над та під земною поверхнею, обмежуються не стільки фізичними та природними ознаками земельної ділянки, скільки юридичними – цільовим призначенням, яке встановлюється в адміністративному порядку [12, с. 234]. Пропонуємо підтримати позицію С. В. Єлькіна, оскільки дійсно повітряний простір, надра, води, багаторічні насадження та ліси з природничої точки зору невід'ємно пов'язані з земельною ділянкою, проте в абсолютній більшості випадків з юридичної точки зору є об'єктами окремого правового регулювання.

Повертаючись до аналізу поняття «плата за землю», варто звернути увагу на його визначення в науці фінансового права та в законодавстві України, щоб остаточно прийняти рішення, в якому значенні поняття «земля» вживається у понятті «плата за землю».

У Податковому кодексі України від 02 грудня 2010 року (з наступними змінами та доповненнями) поряд із поняттям «плата за землю» використовуються поняття «земельний податок» та «орендна плата» у розділі I «Загальні положення» (ст. ст. 10, 12, 14) [20], а також у розділі XII «Податок на майно» (ст. 265, ст. ст. 269-289). Відповідно до ст. 265 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року (з наступними змінами та доповненнями) плата за землю є складовою податку на майно, відповідно до ст. 10 – плата за землю відноситься до місцевих податків як складова податку на майно, а також у ст. 14 «Визначення понять» цього кодексу містяться визначення усіх трьох понять «плата за землю», «земельний податок» та «орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності». Так, відповідно до підпункту 14.1.147. Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року (з наступними змінами та доповненнями) плата за землю – це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності; відповідно до підпункту 14.1.72.

земельний податок – це обов'язковий платіж, що справляється з власників земельних ділянок та земельних часток (паїв), а також постійних землекористувачів, відповідно до підпункту 14.1.136. – орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності – це обов'язковий платіж, який орендар вносить орендодавцеві за користування земельною ділянкою, яка далі у цьому кодексі скорочено називається орендна плата [20].

Слід звернути увагу, що легальне визначення плати на землю лише вказує, що вона складається з двох інших податків: орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності та земельного податку, які у їхніх легальних визначеннях відокремлюються від інших видів податків та зборів лише шляхом виділення переліку платників цих двох податків: 1) власники земельних ділянок; 2) власники земельних часток (паїв); 3) постійні землекористувачі; 4) орендарі земельних ділянок державної і комунальної власності. Вказані три визначення не дозволяють повністю розкрити сутність та правову природу плати за землю як окремого виду податку, що можливо буде зробити лише шляхом аналізу навчальної юридичної літератури та наукових джерел.

У навчальному посібнику «Податкове право України» за загальною редакцією М. П. Кучерявенка, на жаль, також наводиться лише вказане вище легальне визначення поняття «плата за землю», проте окрема увага звертається розкриттю соціального призначення цього податку. На думку колективу авторів посібника, плата за землю запроваджується з метою формування джерела коштів для фінансування заходів щодо раціонального використання та охорони земель, підвищення родючості ґрунтів, відшкодування витрат власників землі і землекористувачів, пов'язаних з господарюванням на землях гіршої якості, ведення земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів [21, с. 193].

П. Т. Гега, Л. М. Доля як автори навчального посібника «Основи податкового права» так само наводять лише легальне визначення поняття «плата за землю», а також визначають таке саме соціальне призначення плати за землю, яке міститься у навчальному посібнику «Податкове право України» за загальною редакцією М. П. Кучерявенка. Слід звернути увагу на обґрунтування необхідності запровадження плати за землю в Україні з моменту проголошення незалежності, які сформулювали П. Т. Гега, Л. М. Доля шляхом порівняння правового регулювання використання землі у радянські часи та в умовах ринкової економіки незалежної України. На їхню думку, у радянський період земля взагалі не розглядалась як економічна цінність. Вона визнавалась об'єктом

природи, який надавався безплатно. Практично не було врегульовано відносини між державою – власником землі та її користувачами – колгоспами, радгоспами, іншими підприємствами, а також громадянами та їхніми колективами. Земля в незалежній Україні, на їхню думку, виступає тепер не як об'єкт адміністрування, а як нерухоме майно, за використання якого справляється плата [22, с. 211].

О. М. Бандурка, В. Д. Понікаров, С. М. Попова у навчальному посібнику «Податкове право» також наводять легальне визначення поняття «плата за землю» у підрозділі, присвяченому цьому податку, який здебільшого містить лише структуровані положення Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року (з наступними змінами та доповненнями) [23, с. 86].

Автори навчального посібника «Податкове право України» за редакцією О. П. Гетманець, О. М. Шуміла також визначають плату за землю шляхом поділу її на дві складові: земельний податок та орендна плата за землі державної і комунальної форм власності, при цьому аргументуючи, що соціальне значення плати за землю полягає не лише у наповненні відповідних бюджетів або реалізації економічних інтересів власника, та вказуючи, що плата за землю стимулює ефективне та раціональне використання земель [24, с. 232].

Нормативне закріплення на рівні діючого законодавства України трьох понять «плата за землю», «земельний податок», «орендна плата» та двох податків: земельний податок та орендна плата за землі державної і комунальної форм власності слід вважати недоліком вітчизняної нормативно-правової бази, яка в процесі як свого становлення, так і становлення нових земельних відносин в умовах розвитку нової ринкової економіки України не була належним чином систематизована з урахуванням принципів відразу трьох галузей права: цивільного, земельного та податкового.

У науковій фінансово-правовій літературі можна зустріти критику підходу законодавця щодо віднесення орендної плати до різновиду податку. Так, наприклад, Т. М. Шульга аргументовано доводить, що включення орендної плати до системи загальнодержавних податків і зборів поряд із земельним податком під об'єднуючим терміном – плата за землю означає, що вона набула всіх ознак податкового платежу. Між тим у правовідносинах зі сплати грошових сум за користування державними і комунальними землями на умовах оренди, держава виступає власником цієї нерухомості (землі), який отримує відшкодування за її використання. В даному випадку сплата відповідних грошових коштів характеризується договірними засадами і здійснюється на основі передовсім земельного і цивільного законодавства. Отже, позиція законодавця є недо-

статньо послідовна. З одного боку, він у законах про Державний бюджет на останні поточні роки передбачає в якості неподаткових надходжень, наприклад, плату за надані в оренду ставки, що знаходяться в басейнах річок загальнодержавного значення, а з іншого – надає статус податкового платежу орендній платі за використання земельних ділянок державної і комунальної власності. Між тим до цього неподаткового платежу повинні застосовуватись єдині підходи з урахуванням того, що оренда певних природних ресурсів – це різновид їх спеціального використання [25, с. 14].

Автори навчального посібника «Податкове право України» за редакцією О. П. Гетманець, О. М. Шуміла також у навчальному виданні, де наукова критика практично не наводиться, стверджують, що підхід, за яким орендна плата (хоча б за землі лише державної та комунальної власності) має режим обов'язкового платежу, видається хибним, оскільки таким чином спотворена природа орендних відносин як договірних, що повинні ґрунтуватися на засадах юридичної рівності сторін [24, с. 233].

Підсумовуючи зроблене дослідження сутності поняття «плата за землю», можна зробити узагальнений висновок, що законодавство України потребує реформування у напрямку систематизації обов'язкових платежів для власників та користувачів землі, шляхом закріплення на рівні Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року (з наступними змінами та доповненнями) єдиного обов'язкового платежу для вказаних платників податків – плати за землю. Орендну плату за земельні ділянки державної і комунальної власності варто виключити з числа податків та віднести її неподаткових платежів, у зв'язку з чим не буде потреби у використанні поняття «земельний податок» на рівні нормативно-правових актів, оскільки воно буде прирівняне за змістом до поняття «плата за землю». У разі реалізації вказаної пропозиції на рівні законодавства під платою за землю можна буде розуміти обов'язковий платіж, який справляється з власників та користувачів землі з метою ефективного та раціонального використання земель як основного національного багатства України до місцевих бюджетів, платниками якого є як фізичні, так і юридичні особи.

Література

1. Словарь української мови : в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. – К., 1907. – 1909. – Т. 3. – 320 с.
2. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Т. 6. – 620 с.
3. Словарь української мови : в 4-х тт. / За ред. Б. Грінченка. – К., 1907. – 1909. – Т. 2. – 380 с.
4. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Т. 3. – 690 с.

5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (з наступними змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

6. Закон України «Про охорону земель» від 19 червня 2003 р. (з наступними змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

7. Словник української мови : в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970–1980. – Том 9. – 900 с.

8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (з наступними змінами та доповненнями www.rada.gov.ua).

9. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року (з наступними змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

10. Ходико Ю. Є. Співвідношення понять «земля» та «земельна ділянка» в аспекті визначення предмета договору іпотеки / Ю. Є. Ходико.). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1472/1/Xoduko_3.pdf.

11. Носік В. В. Земля як об'єкт права власності / В. В. Носік // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Серія «Юридичні науки». – 2000. – Вип. 38. – С. 33–40.

12. Єлькін С. В. Юридична природа ландшафту в контексті співвідношення дефініцій «земля», «землі», «земельна ділянка» / С. В. Єлькін // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2010. – Том 23 (62). – № 1. – С. 231–238.

13. Носік В. В. Право власності на землю Українського народу: [монографія] / В. В. Носік. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

14. Земельне право України: [підручник] / М. В. Шульга (кер. авт. кол.), Г. В. Анісімова, П. О. Багай, А. П. Гетьман та ін. : [за ред. М. В. Шульги]. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 380 с.

15. Шульга М. В. Земельний кодекс України: [науково-практичний коментар]. / М. В. Шульга. – Х. : Одиссей, 2008. – 624 с.

16. Шульга М. В. Актуальные правовые проблемы земельных отношений в современных условиях / М. В. Шульга. – Х. : Консум, 1998. – 224 с.

17. Титова Н. До концепції нового основного земельного закону України / Н. Титова // Право України. – 2000. – № 4. – С. 65–71.

18. Титова Н. До концепції нового основного земельного закону України / Н. Титова // Право України. – 2000. – № 4. – С. 68–73.

19. Дрозд О. Ю. Земля як об'єкт земельних відносин / О. Ю. Дрозд // Адвокат. – 2009. – № 1 (100). – С. 24–26.

20. Податковому кодексу України від 02 грудня 2010 р. (з наступними змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

21. Податкове право України : навч. посіб. / за ред. М. П. Кучерявенка. – Х. : Право, 2010. – 256 с.

22. Гега П. Т. Основи податкового права : навч. посіб. / П. Т. Гега, Л. М. Доля. – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2003. – 302 с.

23. Бандурка О. М. Податкове право : навч. посіб. / О. М. Бандурка, В. Д. Понікаров, С. М. Попова – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.

24. Податкове право України : навч. посіб. / за ред. О. П. Гетманець, О. М. Шуміла / О. П. Гетманець, О. М. Шуміла, О. В. Покотаєва та ін. – К. : «Хай-Тек Прес», 2013. – 432 с.

25. Шульга Т. М. Правове регулювання бюджетних доходів, пов'язаних з природокористуванням : автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Т. М. Шульга ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2008. – 20 с.

Анотація

Плотнікова Ю. І. Проблеми визначення поняття «плата за землю» як різновиду податку у законодавстві України. – Стаття.

У статті розглядається сутність понять «плата», «земля», «плата за землю» за допомогою аналізу тлумачних словників української мови, навчальної юридичної літератури, наукових джерел, а також діючого законодавства України, виокремлюються недоліки нормативного закріплення визначення поняття «плата за землю» та її видів: земельного податку та орендної плати, пропонуються способи усунення окреслених недоліків, наводиться авторське визначення поняття «плата за землю».

Ключові слова: земельна ділянка, земельний податок, земля, орендна плата, плата за землю, податок.

Аннотация

Плотникова Ю. И. Проблемы определения понятия «плата за землю» как разновидность налога в законодательстве Украины. – Статья.

В статье рассматривается сущность понятий «плата», «земля», «плата за землю» с помощью анализа толковых словарей украинского языка, учебной юри-

дической литературы, научных источников, а также действующего законодательства Украины, выделяются недостатки нормативного закрепления определения понятия «плата за землю» и ее видов: земельного налога и арендной платы, предлагаются способы устранения выявленных недостатков, приводится авторское определение понятия «плата за землю».

Ключевые слова: земельный участок, земельный налог, земля, арендная плата, плата за землю, налог.

Summary

Plotnikova Yu. I. Problems of definition of „land” as a kind tax legislation in Ukraine. – Article.

The article deals with the essence of the concept of «payment», «land», «fee land» by analyzing the dictionaries of the Ukrainian language, learning legal literature, scientific literature, as well as the current legislation of Ukraine, highlights the shortcomings of regulatory consolidation definition of «fee land» and its species: the land tax and rent, suggests ways to eliminate some shortcomings, the author's definition of «payment for the land» is given.

Key words: land plot, land tax, land, land rent, payments for land, tax.